

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

Oppdatert per 31. desember 2012

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet	2
2	Konsolidering	3
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv	3
2.2	Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene	4
2.3	Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper.....	4
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	5
3.1	Ansvarlig kapital	5
3.2	Kapitalkrav	6
4	Kredittrisiko og motpartsrisiko	7
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall	7
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger.....	8
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	8
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	9
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	9
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	10
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål.....	11
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav.....	11
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	12
5	Egenkapitalposisjoner	12
6	Renterisiko	13
7	Styring og kontroll av risiko	14
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP	15
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer	16
7.3	Bankens godtgjørelsesordning	21

1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Det vil bli utarbeidet et tilsvarende dokument hvert år i tilknytning til årsrapporten. Vesentlige endringer som gjør at innholdet i dokumentet avviker betydelig fra faktiske forhold vil kunne medføre hyppigere oppdatering av informasjonen.

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2012 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Det vises til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Konsolidering

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Strømmen Sparebank har ett heleid datterselskap –Strømmen Sparebank Eiendom AS. Selskapet hadde i 2012 et underskudd på kr 3.992.000,-
I januar 2012 ble det gjennomført en omorganisering av bankens eiendomsinvesteringer. Strømmen Sparebank Eiendom AS gikk sammen med Skedsmo Eiendom AS om å stifte Nedre Romerike AS. Selskapene eier 50 % hver av aksjene og har solgt sine datterselskaper over til Nedre Romerike AS.

Følgende selskaper og eierandeler ligger i konsernet ved årsskiftet:

Strømmen Sparebank (morselskap)
Strømmen Sparebank Eiendom AS 100 % eiet datterselskap,
Strømmen Sparebank Eiendom AS eier 45 % av aksjene i Eika Eiendomsutvikling AS og 50 % av aksjene i Nedre Romerike AS. Selskapene er konsolidert etter egenkapitalmetoden og fremkommer som eierinteresser i tilknyttede selskaper.

Selskaper som er fullt konsolidert - egenkapitalmetoden
(datterselskaper)

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett	Forretnings-kontor	Type virksomhet
Strømmen Sparebank Eiendom AS	39.000	39.010	100 %	100 %	Strømmen	Eiendomsforvalt.

2.2 *Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene*

Det er benyttet samme prinsipp ved regnskapsmessig og kapitaldekningsmessig konsolidering.

2.3 *Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper*

Det er ingen overføring av kapital mellom selskaper i konsern uten etter styrebehandling i morselskapet.

For øvrig reguleres adgangen til overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom selskapene i konsernet av den til enhver tid gjeldende lovgivning for bransjen.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Kapitaldekningsreglene har krav om minimum 8% kapitaldekning. Kapitalkravet skal dekke 3 risikoområder- Kredittrisiko, Markedsrisiko og Operasjonell risiko. Avhengig av bankens størrelse og kompleksitet gir reglene mulighet for at det kan benyttes ulike beregningsmåter for de tre risikoområdene.

Strømmen Sparebank benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og markedsrisiko. Det innebærer at det brukes standardiserte risikovekter ved beregning av kapitalkravet.

For beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år.

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK)

	Morbank	Konsern
Kjernekapital:	206.438	197.637
Spesifiser ren kjernekapital		
Spesifiser samlet hybridkapital:	34.764	34.764
- herav med incentiver til innløsning		
-herav omfattet av overgangsbestemmelser		
Fradrag i kjernekapital:		
Spesifiser type fradrag i ren kjernekapital	-4.404	-5.456
Spesifiser type fradrag i hybridkapital		-854
Sum kjernekapital	236.798	226.091
Tilleggskapital:		
Spesifiser typer av tilleggskapital		854
Fradrag i tilleggskapital:		
Spesifiser type fradrag i tilleggskapital	-11.043	-11.148
Sum tilleggskapital		
Sum ansvarlig kapital	225.755	215.797
Kapitaldekning	16,70 %	16,20 %

3.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforordningen. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

Minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Morbank	Konsern
Stater og sentralbanker		
Lokale og regionale myndigheter	160	160
Offentlig eide foretak	239	239
Multilaterale utviklingsbanker		
Internasjonale organisasjoner		
Institusjoner	3.643	3.643
Foretak	15.183	12.847
Massemarkedsengasjementer		
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	74.749	76.213
Forfalte engasjementer	635	635
Høyrisiko-engasjementer		
Obligasjoner med fortrinnsrett	561	561
Andeler i verdipapirfond		
Øvrige engasjementer	4.810	4.810
Sum kapitalkrav for kredittrisiko	99.980	99.109
Kapitalkrav for motpartsrisiko	-1.379	-1.388
Kapitalkrav for operasjonell risiko	9.830	8.666
Sum	108.431	106.387

4 Kreditrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement defineres som misligholdt når avdrag og renter ikke er betalt til rett tid, eller en rammekreditt/innskuddskonto er trukket ut over bevilget beløp. Dersom manglende betaling strekker seg ut over 90 dager, blir kundens samlede engasjement klassifisert som misligholdt.

Definisjon øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement som ikke er misligholdt etter reglene overfor kan bli definert som tapsutsatt når det må påberegnes at debitor ikke vil være i stand til å innfri sine forpliktelser og det heller ikke kan forventes at sikkerhet vil dekke lånet ved en eventuell realisasjon.

Definisjon verdifall:

Utlån og garantier vurderes etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004". Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført kunden). Ved senere måling vurderes utlån til restverdi med fradrag for antatt verdi av pant. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet.

Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantier. Retningslinjene omhandler hovedsakelig følgende dimensjoner:

- Personmarked/bedriftsmarked
- Vesentlige/uvesentlige engasjement
- Misligholdte/ikke misligholdte engasjement
- Risikoklasser

Kriterier for beregninger av nedskrivninger på individuelle utlån er at det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktbrudd
- Økning av underdekning i sikkerheter
- Vesentlige finansielle problemer hos kunden, herunder tvangssalg
- Sannsynlighet for at kunden vil inngå gjeldsforhandling eller tatt under konkursbehandling
- Kunden dør, utsettes for hendelser med stort inntektsbortfall

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og vurdert verdi av pant. Ved beregning av de fremtidige kontantstrømmer vurderes sikkerhetene til påregnelig salgspris fratrukket salgskostnader. Identifiseringen av tapsutsatte engasjement tar hovedsakelig utgangspunkt i tapshendelser som foreligger på balansedagen, men objektive bevis på manglende fremtidig oppgjørsevne hos debitor vurderes også. Banken foretar kvartalsvise vurderinger av vesentlige engasjement med tanke på individuelle nedskrivninger.

Banken har gruppenedskrivning på utlån.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Personkunder	1.518.318	225.636	884	1.744.838
Primærnæringer	605	797		
Industri og bergverk	14.100	872		
Bygg og anlegg	172.266	34.452		
Eiendomsdrift	302.160	30.177		
Øvrige næringer	67.701	9.327	41.350	
Terra BoligKreditt	13.187		59.389	
Øvrige finansinstitusjoner	3.821			
Sum	2.092.158	301.261	101.623	2.495.042
Skedsmo	43%			
Akershus forøvrig	40%			
Oslo	12%			
Andre	5%			

¹ Etter individuelle nedskrivninger

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	271.323	10.758	64.138	416.585	1.323.160		2.085.964
Ubenyttede rammer						301.261	301.261
Garantier						101.623	101.623
Sum	271.323	10.758	64.138	416.585	1.323.160	402.884	2.488.848

1 Etter individuelle og gruppenedskrivninger

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder. Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Personkunder	6.819		215			
Primærnæringer						
Industri og bergverk						
Bygg og anlegg						
Eiendomsdrift						
Øvrige næringer			425			
Terra BoligKreditt						
Øvrige finansinstitusjoner						
Sum	6.819		640	-1719		
Skedsmo			515			
Akershus forøvrig						
Oslo			125			
Andre						

1 Kun individuelle nedskrivninger

2 Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Inngående balanse	2.359		2.359
Økte nedskrivninger på tidligere individuelle nedskrivninger	16		16
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	246		246
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger	-1.640		-1.640
Tilbakeføring av nedskrivninger i perioden	-341		-341
Utgående balanse	640		640

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)

Inngående balanse	3.154
Periodens endring i gruppevis nedskrivninger	3.040
Utgående balanse	6.194

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1.719		-1.719
Periodens endring i gruppenedskrivninger	3.040		3.040
Periodens konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	1.100		1.100
Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuell nedskrivning for	1.791		1.791
Periodens inngang på tidligere års konstaterte tap	-56		-56
Periodens tapskostnad	4.156		4.156

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Strømmen Sparebank har per rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	51.201	51.201			
Lokale og regionale myndigheter	10.000	10.000			
Offentlig eide foretak	2.993	2.993			
Multilaterale utviklingsbanker					
Internasjonale organisasjoner					
Institusjoner	146.582	146.582	11.148		
Foretak	228.987	222.879			
Massemarkedsengasjementer					
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	2.217.761	2.217.761		84 %	
Forfalte engasjementer	7.877	7.877			
Høyrisiko-engasjementer					
Obligasjoner med fortrinnsrett	70.092	70.092			
Andeler i verdipapirfond					
Øvrige engasjementer	95.849	95.744			
Sum	2.831.342	2.825.129			

1 Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Strømmen Sparebank benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for oss skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes, i tillegg til takst, bankens markedskunnskap ved fastsettelse av verdi. Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Banken har ingen derivater hvor det beregnes kapitalkrav for motpartrisiko.

5 Egenkapitalposisjoner

Bankens beholdning av aksjer og andeler er klassifisert som omløpsportefølje (gevinstformål) og anleggsaksjer (strategisk formål)

Plassering i aksjer verdsettes til markedsverdi. Porteføljen er spredd for å oppnå ønsket risikospredning.

Anleggsaksjene, poster som er beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til anskaffelseskost. Aksjene blir likevel nedskrevet hvis virkelig verdi er vesentlig lavere enn bokført verdi, og verdifallet ikke anses som forbigående.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/-tap i perioden	Urealisert gevinst/-tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler - gevinstformål	6.117	3.890		-2.227		
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler						
Aksjer og andeler - strategisk formål						
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler	26.764	26.764				1.120

1 "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6 Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Risikoen oppstår som følge av de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstid.

Strømmen Sparebank har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapir
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- Annen rentebærende gjeld

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende lån og fastrentelån. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes.

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Fra vår meglerforbindelse mottar vi månedlige kurs- og renterisikooversikter.

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Når det gjelder kundeinnskudd er varslingsfristen i finansavtaleloven på 2 måneder.

All rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 mnd NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. Rentesyking av innlån vurderes fortløpende.

Banken har ingen renterisiko i utenlandsk valuta.

Renterisiko styres etter vedtatte rammer og begrensninger (hovedsakelig basert på bankens forvaltningskapital) i egne policyer.

Renterisikoberegninger rapporteres kvartalsvis til styret.

Modellen viser betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået med 1%-poeng

Renterisiko	
Eiendeler	Renterisiko i tusen kroner ¹
Utlån til kunder med flytende rente	-2.109.217
Utlån til kunder med rentebinding	-1.883
Rentebærende verdipapirer	-171.169
Øvrige rentebærende eiendeler	-51.552
Sum eiendeler	-2.333.821
Gjeld	
Innskudd med rentebinding	
Andre innskudd	1.815.443
Verdipapirgjeld	324.648
Øvrig rentebærende gjeld	57.681
Sum gjeld	2.197.772
Utenom balansen	
Renterisiko i derivater	
Sum renterisiko	-1.360

1 Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten. Negativt fortegn indikerer at banken tjener på en renteoppgang.

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer m.v.

Fremtidige tap kan deles inn i forventede tap og uventede tap. Forventede tap kan betraktes som en driftskostnad og forutsettes dekket over den løpende driften. Den løpende driften kan også betraktes som et førstelinje-forsvar mot uventede tap. I kapitalbehovsvurderingen legges det imidlertid til grunn at uventede tap ikke dekkes over driften, med skal dekkes av kapital.

Kapitalbehovsvurderingen innebærer følgelig at banken beregner hvor mye kapital som trengs for å dekke opp for fremtidige uventede tap.

Disse beregningene gjøres på ulike måter for ulike risikoer, og er basert på ulike forutsetninger. Det er en implisitt forutsetning om at det ikke beregnes kapital som dekker alle tenkelige tapsutfall. Det er imidlertid benyttet konservative forutsetninger i beregningene.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Banken har videre, basert på en overordnet risikotoleranse, etablert et minstekrav til buffer utover beregnet kapitalbehov. Dette nivået er benevnt bankens minimumskrav til kapitaldekning.

I fastsettingen av bankens minimumskrav til kapitaldekning inngår bankens internt beregnede kapitalbehov, men banken gjør i tillegg en vurdering av forventninger og

krav fra bankens omgivelser. Bankens overordnede risikotoleranse innebærer at minimumskrav til kapitaldekning alltid vil være høyere enn bankens internt beregnede kapitalbehov.

Bankens minimumskrav til kapitaldekning og overordnede retningslinjer for kapitalbehovsvurderingen er vedtatt av bankens styre. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Styret er aktivt med i prosessen, og vi benytter ekstern revisor i kvalitetssikringen av arbeidet.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko

Beregning av kapitalbehov for enkeltrisikoer gjøres ved hjelp av ulike metoder, herunder bruk av stresstester i form av følsomhetsanalyser. I slike følsomhetsanalyser fokuseres det på betydningen av endringer i én enkelt variabel. I tillegg til dette gjennomfører banken stresstesting i form av scenarioanalyse som er ment å vise betydningen for banken samlet sett av samtidige endringer i flere relevante faktorer.

Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

7.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Strømmen Sparebank er en forholdsvis liten kredittinstitusjon. Dette er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet et eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko. Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjerisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken har håndtert disse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontroll-opplegg.

Kredittrisiko

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringslivsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Styring og kontroll

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, vedtatt av styret, som er bankens overordnede retningslinjer innenfor kredittområdet. Vårt regelverk, både i kredittåndboken og i reglene for virksomhet på verdipapirmarkedet, gir klare begrensninger i volum og krav til sikkerhet.

Kredittpolicyen gir bl.a rammer for eksponering i Person- og Bedriftsmarkedet og geografisk markedsområde. Lån og kreditter til næringsformål skal ikke utgjøre mer enn 25 % av samlede lån og kreditter inkl. Eika Boligkreditt AS. Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Kredittpolicyen gir rammer for en forsvarlig utlånsvirksomhet hvor det ved kredittvurderingen stilles krav til at låntakers økonomi tåler renteøkning på inntil 5 %-poeng. Som en hovedregel skal det stilles krav om minst 15 % egenkapital. Dersom dette kravet avvikes, skal det i utgangspunktet søkes kompensert av ekstra sikkerheter.

Store engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko – særlig om de utgjør en betydelig del av bankens samlede portefølje og/eller er konsentrert om enkelte bransjer. Samlet sett bør de ikke utgjøre mer enn 47,4 mill pr kunde eller konsolidert kunde.

Risikoklassifisering skal bidra til redusert risiko for tap, samt riktigere prising av risiko, og skal foretas på alle engasjementer. Både person- og næringslivskunder blir delt i følgende fem risikoklasser: Lav risiko (A og B), normal risiko (C) og høy risiko (D og E)

Ass. banksjef utarbeider kvartalsvis "early warning list" for alle engasjementer.

Bankens beredskapsplaner skal tre i kraft når følgende kritesituasjon oppstår:

- Meget negativ omtale av banken med tanke på tap (bankens kredittverdighet svekkes)
- Tap på utlån overstiger 1 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
- Klassifiserte D og E kunder utgjør mer enn 5 % av brutto utlån
- Ren kjernekapitaldekning kommer under 12,5 %
- Kjernekapitaldekningen kommer under 14,0 %

- Kapitaldekningen kommer under 16,0 %
- Prosentsatsene for ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning gjelder etter at årets resultat er tilført sparebankens fond

Markedsrisiko

Markedsrisiko kan beskrives som risiko for tap i markedsverdier knyttet til finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Aksjekursrisiko

Aksjekursrisikoen omhandler risiko i forhold til aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis. Disse deles gjerne inn i handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler.

Anleggsbeholdningen består hovedsakelig av aksjer i strategiske selskaper. Verdipapirporteføljen rapporteres til styret hver måned.

Valutarisiko

Banken har gjennom året ikke hatt posisjoner i valuta utover kjøp og salg av reisevaluta til våre kunder. Valutarisikoen vurderes som minimal.

Operasjonell risiko

Definisjon

Med operasjonell risiko forstår vi risiko for at mennesker, rutiner, systemer og dataløsninger ikke oppfører seg etter sin hensikt, noe som medfører risiko for tap. Årsaken til at slike forhold inntreffer kan være alt fra svikt i teknisk infrastruktur via hendige uhell til svikaktig eller kriminell adferd.

Styring og kontroll

Banken har et sett av arbeidsprosesser og rutiner som sammen med opplæring og trening skal bidra til å kvalitetssikre bankens produkt og tjenesteleveranse til sine kunder. Målet er å minimere operasjonell risiko.

Operasjonell risiko blir en form for "restrisiko" som ikke dekkes av de øvrige risikoområdene. Risikoen styres ved at det foretas løpende kontroller med utgangspunkt i bankens etablerte internkontroll-rutiner. Administrasjonen avgir kvartalsvis rapport til styret med vurdering av risikoforhold så vel som kvaliteten av

den interne kontrollen. Videre foretar ekstern revisor årlig en vurdering av bankens kontrolltiltak med tilhørende rapport til styret.

Det er styrets oppfatning at de etablerte rutiner er med på å kvalitetssikre bankens virksomhet på en tilfredsstillende måte.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Banken har utlån i primærområdet, som er i henhold til strategidokumentet, på 70 %.

Øvrige utlån er spredd på resten av landet. Vi mener det gir en god risikospredning.

Eiendomsrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomspris risiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Likviditetsrisiko

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å kunne gjøre opp løpende forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader. Likviditetsrisikoen vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet.

Styring og kontroll

Bankens likviditetsrisiko styres gjennom bankens vedtatte likviditetspolicy.

Bankens utlånsportefølje har stort sett lang restløpetid, mens innskuddene ikke har oppsigelsestid. Dette innebærer i seg selv en likviditetsrisiko.

Strømmen Sparebank er solid med en egenkapitalandel på 8,5 %, og en kjernekapitaldekning på 16,7 %. Bankdriften er lønnsom og går med betryggende overskudd.

Innskuddene er fordelt på mange innskytere. Det anses derfor som lite sannsynlig at store mengder kundeinnskudd skal forsvinne raskt ut, og kundeinnskudd betraktes derfor som langsiktig finansiering.

Strømmen Sparebank har en innskuddsdekning på 86,8 % og er således avhengig av å hente likviditet.

Bankens funding skal ha en optimal spredning på forfall for å redusere refinansieringsrisikoen. I henhold til policyen skal bankens kortsiktige funding utgjøre maksimalt 10 % av bankens forvaltningskapital.

Den eksterne fundingen er dekket ved langsiktig obligasjonslån, for til sammen NOK 325 mill. Løpetiden på lånene er tilpasset bankens forfallsstruktur, og samtlige lån er knyttet opp mot NIBOR.

Beredskapsplan for Strømmen Sparebank ved en likviditetskrise:

Banksjefen er ansvarlig for å etablere prosedyrer for å erstatte bortfall av kontantstrømmer.

Strømmen Sparebank har følgende likviditetsbuffer:

- Trekkrettighet på oppgjørskontoen i Dnb – 112 mill. kr.
 - Kan økes ihht rammeavtale med Dnb

- Banken har som målsetting å ha minimum 51 mill. kr innestående i
- Norges Bank

- Følgende eiendeler som kan avhendes (angitt ihht prioritert rekkefølge)
 - Verdipapir i omløpsporteføljen (aksjer, egenkapitalbevis og andre likvide plasseringer)
 - Verdipapir i omløpsporteføljen (obligasjoner og sertifikater)
 - Plassering i Norges Bank
 - Likvide utlånsporteføljer (60 % boliglån) som kan avhendes til boligkredittselskaper f.eks Eika Boligkreditt
 - Salg av aksjer i datterselskaper

Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid. En solid og veldrevet bank vil normalt ha lett tilgang til trekkrettigheter og nødvendige kreditter.

Eika Boligkreditt har vært benyttet som avlastning for 1. prioritets boliglån innenfor 60%. For kommende år vil Eika Boligkreditt være den foretrukne fundingkilde. Med dette grepet vil behovet for innlån fra markedet reduseres. Styret vurderer bankens likviditetsrisiko som liten.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

7.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt. 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.02.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond". Ordningen omfatter delvis hele banken og delvis bankens rådgivere og konsulenter i kundeoposisjon, men gir ikke incentiveeffekt når det gjelder overtakelse av risiko. Det er ingen egen variabel godtgjøring for ansatte med kontrolloppgaver.

Den variable godtgjørelsen beregnes på grunnlag av bankens årsresultat før skatt og salg av en del av bankens produkter, dog ikke som gjelder overtakelse av risiko. Samlet variabel godtgjørelse utgjorde for 2012 kr. 367.000,-.